

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V і XV Нацыянальных конкурсаў друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыях «Найлепшая шматтыражная газета», «Найлепшыя матэрыялы навуковай, навукова-папулярнай тэматыкі»

23 студзеня 2023 года, № 1 (2266)

Прыёмная кампанія – 2023: новаўвядзенні

Пасля шырокага вывучэння ў мінулым годзе грамадскай думкі, экспертных ацэнак і апрабавання асобных нормаў падчас прыёмнай кампаніі 2022 года дапрацаваны Правілы прыёму асоб для атрымання агульнай вышэйшай і спецыяльнай вышэйшай адукацыі. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 3 студзеня 2023 года падпісаў Указ № 2, якім зацвярджаецца новая рэдакцыя Правілаў.

У цэлым абноўленымі Правіламі прыёму захоўваецца замацаваная Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адукацыі сістэма паступлення ў вышэйшыя навучальныя ўстановы. Новаўвядзенні накіраваны на павышэнне аб'ектыўнасці ацэнкі ведаў абітурыентаў і забяспечваюць захаванне прынцыпу аднолькавай магчымасці паступлення ў ВНУ. Імі таксама прадугледжваецца ўдасканаленне адбору найбольш падрыхтаваных і матываваных абітурыентаў для атрымання запатрабаваных эканомікай краіны спецыяльнасцяў.

Па меркаванні рэктара БДУ Андрэя Караля, новаўвядзенні азначылі арыенцір на ўзмацненне асобаснага пачатку ў адукацыі.

Фота з партала Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь (president.gov.by)

зносін на ўроках. Важна, каб вучань меў магчымасць разам з настаўнікам ставіць мэты, задаваць пытанні, а не толькі даваць адказы», – паведаміў Андрэй Кароль.

Рэктар таксама адзначыў, што неабходна паступова разгортваць і саму сістэму навучання: стандарты, праграмы, формы навучання, якія былі б арыентаваны на тое, каб дзіця мела магчымасць засвойваць і адначасова ствараць на ўроках нешта сваё – фармуляваць ідэі, пісаць алгарытмы. Галоўнае, на думку Андрэя Караля, навучыць дзяцей быць дзеячамі, а не толькі слухачамі. Такі падыход дазволіць закласці аснову для самарэалізацыі вучняў.

«Школа будзе вучыць думаць, разважаць, думаць крытычна, выходзіць за рамкі пастулатаў і шаблонаў. Мы будзем ісці ў напрамку раскрыцця, а не закрыцця асобы, фарміравання так званых мяккіх кампетэнцый, якіх патрабуе XXI стагоддзе. Гэта ўменне працаваць у камандзе, камунікаваць, згладжваць канфлікты. У гэтай сувязі ўвядзенне характарыстыкі таксама элемент асобаснага ўзаемадзеяння і характару навучання. Чаму? Таму што характарыстыка – гэта не машынная апрацоўка. Гэта погляд педагога на вучня і яго дасягненні. Яна напоўнена зместам, які выходзіць за рамкі машыннага кампанента. Характарыстыка – гэта прыўнясенне асобаснага дадатковага фактара, каб зрабіць сістэму адукацыі, вядома ж, арыентаванай на дзіця», – лічыць рэктар.

У новых Правілах дапоўнены катэгорыі асоб, якія маюць права паступаць ва ўстановы вышэйшай адукацыі без іспытаў, сярод іх:

- пераможцы міжнародных і рэспубліканскіх алімпіяд – на спецыяльнасці без прывязкі да пэўнага профільнага прадмета – першага ці другога (размежаваны ўзроўні льгот, якія прадстаўляюцца пераможцам алімпіяды па вучэбных прадметах: перамога на абласным этапе будзе даваць права залічэння без іспытаў у абласныя ВНУ, на рэспубліканскім – ва ўсе ВНУ краіны);

- пераможцы (дыпломы I, II, III ступені) універсітэцкіх алімпіяд пры паступленні ў гэтыя ВНУ;

- выпускнікі, якія атрымалі сярэдняю спецыяльную адукацыю па педагогічных спецыяльнасцях, пры паступленні ў звычайнай форме на спецыяльнасці адпаведнага профілю (напрамку) адукацыі;

- выпускнікі ўстановы адукацыі «Нацыянальны дзіцячы тэхнапарк» пры паступленні на спецыяльнасці профіляў адукацыі «Тэхніка і тэхналогіі» і «Прыродазнаўчыя навукі» (пералік якіх вызначае Міністэрства адукацыі) па выніках сумоўя, што праводзіцца ўстановай вышэйшай адукацыі ў парадку, вызначаным Міністэрствам адукацыі, пры наяўнасці рэкамендацыі наглядалнага савета ўстановы адукацыі «Нацыянальны дзіцячы тэхнапарк»;

- выпускнікі ліцэяў пры ўніверсітэтах пры паступленні ў названыя ўніверсітэты;

- асобы, якія здалі адзіны дзяржаўны экзамен у Расійскай Федэрацыі (пры паступленні на платную форму навучання, на ўсе спецыяльнасці).

Працяг на стар. 2

АКТУАЛЬНА

2023 год аб'яўлены Годам міру і стварэння

У мэтах кансалідацыі беларускага народа, умацавання ў грамадстве ідэй міру і стваральнай працы як галоўных умоў развіцця беларускай дзяржавы 2023 год аб'яўлены Годам міру і стварэння. Адпаведны Указ № 1 ад 1 студзеня 2023 года падпісаў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка.

Паводле інфармацыі на афіцыйным інтэрнэт-партале Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, ключавымі напрамкамі ў наступным годзе будуць удасканаленне сістэмы ваенна-патрыятычнага выхавання насельніцтва, пашырэнне мірных ініцыятыў грамадзян і грамадскасці, садзейнічанне міжканфесійнаму дыялогу, які забяспечвае мір і згоду ў беларускім грамадстве, дэманстрацыя пераваг беларускай эканамічнай мадэлі ва ўмовах глабальнай турбулентнасці, пазіцыянаванне стваральнай працы як галоўнай умовы развіцця беларускай дзяржавы.

Такая тэматыка дасць магчымасць умацаваць успрыманне Беларусі як астраўка міру, бясспрэчнай каштоўнасці якога для насельніцтва краіны з'яўляецца важным аргументам у дасягненні згоды па іншых найважнейшых пытаннях грамадскага жыцця. Беларускай адказам на мілітарызацыю ў еўрапейскім рэгіёне стане мірная стваральная праца суайчыннікаў. У БДУ распрацаваны план тэматычных мерапрыемстваў для падтрымкі дадэнай канцэпцыі.

ПРЫЗНАЧЭННІ

Дэканам факультэта сацыякультурных камунікацый прызначаны кандыдат гістарычных навук Аляксандр Вячаслававіч БУРАЧОНАК

Першы прарэктар Дзмітрый Курловіч прадставіў новага дэкана працоўнаму калектыву факультэта напрыканцы снежня, адзначыў яго лідарскія якасці, адказнасць і кампетэнтнасць.

Калектыву БДУ жадае Аляксандру Вячаслававічу поспехаў на новай пасадзе і плённай працы.

Даведка:

Бурачонак Аляксандр Вячаслававіч нарадзіўся ў 1985 годзе ў г. Маладзечна. У 2007 годзе скончыў БДУ па спецыяльнасці «Гісторыя», у 2008 годзе – магістратуру, у 2011 годзе – аспірантуру БДУ. У 2013 годзе абараніў кандыдацкую дысертацыю на тэму «Развіццё прадпрыемальніцтва ў фабрычна-заводскай вытворчасці Беларусі (1861 – 1914 гг.)». У 2016 годзе прысвоена навуковае званне дацэнта па спецыяльнасці «Гісторыя». У 2011 – 2012 гадах працаваў малодшым навуковым супрацоўнікам у Беларускай навукова-даследчым інстытуце дакументазнаўства і архіўнай справы. З 2012 года працуе ў БДУ: прайшоў шлях ад выкладчыка да намесніка дэкана па навучальнай працы і адукацыйных інавацыях гістарычнага факультэта. З 2022 года – член каардынацыйнага савета пры Міністэрстве адукацыі Беларусі па развіцці гістарычнай навукі і адукацыі.

У галіну навуковых інтарэсаў уваходзяць гісторыя беларускай дзяржаўнасці, сацыяльнае і эканамічнае развіццё Беларусі ў XIX – пачатку XX ст., гісторыя прадпрыемальніцтва.

Аўтар 70 навуковых і навучальна-метадычных публікацый.

**ПРЫЁМНАЯ КАМПАНИЯ – 2023:
 НОВАЎВЯДЗЕННІ**
Працяг. Пачатак на стар. 1

У 2023 годзе пры падачы дакументаў для паступлення абітурыент павінен прадставіць характарыстыку са школы (каледжа), месца працы.

Пры паступленні ў ВНУ Мінабароны, МУС, Дзяржпагранкамітэта і на ваенныя факультэты па-за конкурсам будучы залічвацца дзеці ваеннаслужачых і супрацоўнікаў органаў унутраных спраў, якія сталі інвалідамі пры выкананні службовых абавязкаў. Прадстаўлена магчымасць пазаконкурснага залічэння выхаванцаў ваенна-патрыятычных клубаў, на базе якіх рэалізуецца праграма дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

Права быць залічанымі па-за конкурсам таксама дадзена ўдзельнікам заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды па вучэбных прадметах, праведзенай Міністэрствам адукацыі ў навучальным годзе, якія ўзнагароджаны пахвальным водzywам – пры паступленні на найбольш запатрабаваная эканомікай спецыяльнасці, пералік якіх вызначаецца Міністэрствам адукацыі па ўзгадненні з Міністэрствам эканомікі і Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны.

Пераважнае права на залічэнне прадстаўлена інвалідам I або II групы, дзецям-інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў; грамадзянам, якія пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС ці іншых радыяцыйных аварыяў.

Уведзены асаблівы парадак прыёму на мэтавую падрыхтоўку – залічэнне па выніках унутранага іспыту ў ВНУ па першым профільным прадмеце ў вуснай або практычнай форме (у залежнасці ад спецыяльнасці) і сярэдняга бала дакумента аб адукацыі. Абітурыент, які паступае на агульных падставах, здае два ЦЭ і адзін іспыт у форме ЦТ. «Мэтавік» можа зрабіць упор на два прадметы, выбраўшы для падрыхтоўкі адну і тую ж дысцыпліну як для ЦЭ, так і для здачы ўнутранага экзамену ў вышэйшую навучальную ўстанову.

Звыш плана прыёму па рашэнні прыёмнай камісіі ВНУ мае права залічыць для атрымання адукацыі на платнай аснове асоб, якія паступаюць для атрымання другой і наступнай вышэйшай адукацыі (за выключэннем асоб, якія паступаюць на спецыяльнасці профілю адукацыі «Мастацтва і дызайн»).

Замацавана патрабаванне пра наяўнасць не менш за 10 месяцаў працоўнага стажу пры паступленні на завочную форму атрымання адукацыі на ўмовах бюджэтнага фінансавання.

Указам таксама замацоўваюцца паўнамоцтвы Мінадукацыі па рэгуляванні асобных пытанняў правядзення ўступнай кампаніі, у тым ліку па вызначэнні парадку арганізацыі і правядзення ЦЭ і ўнутраных экзаменаў, тэрмінаў прыёму дакументаў і залічэння абітурыентаў.

Мінадукацыі ў самыя кароткія тэрміны забяспечыць комплекс арганізацыйна-метадычных мерапрыемстваў па рэалізацыі палажэнняў Указа, якія ўключаюць ўнясенне змяненняў у адпаведныя пастановы Савета Міністраў, акты Міністэрства адукацыі і ВНУ.

Рэпетыцыйныя цэнтралізаваныя экзамены адбудзецца 28 студзеня ва ўсіх рэгіёнах Беларусі – на ўсіх 144 пунктах. У ім прымуць удзел усе выпускнікі школ Беларусі.

Звяртаем увагу, што праз спецыяльны чат-бот у сацыяльнай сетцы Telegram – @minobr_belarus_bot – спецыялісты Міністэрства адукацыі аператыўна кансультуюць па ўсіх пытаннях уступнай кампаніі.

**Паводле інфармацыі прэс-службы
 Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь,
 прэс-цэнтра Міністэрства адукацыі,
 прэс-службы БДУ**

Найлепшы студэнт. Версія 2022 года

У конкурсе «Студэнт года – 2022» удзельнічалі 53 студэнты з 15 факультэтаў і падраздзяленняў БДУ. Газета «Універсітэт» сабрала гісторыі пераможцаў – тых, хто апынуўся на крок наперадзе.

НАВУКА

Найлепшая ў намінацыі «Навука» (па сацыяльных і гуманітарных кірунках) – чацвёртакурсніца эканамічнага факультэта **Таццяна Астрэйка** – характарызуе сябе як вясёлага, камунікабельнага, мэтанакіраванага, жыццярэадаснага і захопленнага чалавека. Дзяўчына расказвае, што сур'ёзная зацікаўленасць навукай прыйшла да яе на малодшых курсах. Тады выкладчыкі ўбачылі ў студэнтцы даследчыцкую «іскрынку», якая з часам перарасла ў невялікі навуковы агенчык. Шмат часу з Таццянай займалася дацэнт кафедры банкаўскай эканомікі Настася Вярэга, пад кіраўніцтвам якой дзяўчына напісала большасць навуковых артыкулаў, а таксама стала ўладальніцай першай катэгорыі на XXVIII Рэспубліканскім конкурсе навуковых работ студэнтаў.

У даследчыцкай дзейнасці Таццяна хоча прататаць уласную сцяжыну, таму навукоўцаў, да якіх ёй хацелася б быць падобнай, у яе няма. «Не ствары сабе куміра», – гаворыць дзяўчына. І па гэтай сцяжыне яна паціху рушыць наперад. Чацвёртакурсніца ўпэўнена, што на гэтым шляху, як і ў жыцці, патрэбна быць рэалістам, але не страчваць аптымізму. Зараз у яе навуковай скарбонцы артыкулы на тэмы менеджменту, вытворчасці працы, кіравання персаналам, рынку працы, матывацыі і інш.

На думку маладога даследчыка, навука прываблівае людзей, паколькі дае адказы на пытанні, што не толькі цікавыя самі па сабе, але і маюць практычную значнасць:

– Навука дапамагае спасцігнуць прыроду рэчаў і адмовіцца ад стэрэатыпаў. Навука – гэта спосаб перамагчы страх і перайсці на новы віток развіцця, таму многія імкнуцца далучыцца да свету даследаванняў. Людзі хочуць не проста стаць часткай гісторыі, а тварыць яе самастойна, быць неад'емнай часткай працэсу пазнання, – разважае Таццяна Астрэйка.

За час навучання студэнтка не толькі знайшла сябе ў навуковай дзейнасці – яна набыла сяброў, стала старастай і актывісткай савета старастаў эканамфака, трапіла на Студэнткі баль БДУ. Таму на пытанне, як адным словам можна апісаць універсітэт, адказвае: «Best».

Дзяўчына пераканана, што сучасны навуковец павінен быць адукаваным чалавекам, які разумее сутнасць навукі і яе заканамернасці. Немалаважна таксама, па словах Таццяны, валодаць сучаснымі метадамі даследавання, пастаянна знаёміцца з дасягненнямі сусветнай навукі ў сваёй галіне. А яшчэ такому спецыялісту неабходна добра ведаць сацыяльнае асяроддзе, у якім ён працуе, умець знаходзіць узаемасувязі паміж сацыяльнымі працэсамі і навуковымі адкрыццямі, каб увасабляць знаходкі ў жыццё.

– Думаю, што сучасны навуковец – гэта чалавек, які накіроўвае навуковыя пошукі на рашэнне актуальных праблем, што адпавядаюць патрэбам сучаснага свету. Так, з аднаго боку, яго праца не застаецца неацэненай, а з іншага – даследчык вырашае канкрэтныя задачы і спрыяе развіццю навукі ў цэлым, – рэзюмавала студэнтка года.

НАВУКА

У намінацыі «Навука» (па прыродазнаўчых і тэхнічных навуках) найлепшым трэці год становіцца магістрант факультэта геаграфіі і геаінфарматыкі **Юрый Давідовіч**. Яго фота вы, верагодна, бачылі на Дошцы гонару БДУ ва ўніверсітэцкім дварыку.

З другога курса хлопец пачаў удзельнічаць у канферэнцыях. Працуючы пад кіраўніцтвам кандыдата біялагічных навук дацэнта Франца Емяльявіча Шалькевіча, студэнт зацікавіўся навуковым кірункам дыстанцыйнай спектравымі прыродных аб'ектаў. На гэтую тэматыку ён пісаў курсавыя працы, артыкулы, тэзісы.

Першую ступень адукацыі Юрый скончыў з адзнакай, паступіў у магістратуру і плануе працягваць навуковы шлях у аспірантуры БДУ.

– Ёсць шмат навукоўцаў і вялікіх людзей, на якіх я хацеў бы раўняцца. Цяжка вылучыць кагосьці асобна, – гаворыць Юрый. – Свой прафесійны і асабісты рост я бачу праз дасягненні спецыяліста ў сферы маіх навуковых інтарэсаў. Я здолеў атрымаць досвед не толькі ў навуцы, але ў выкладчыцкай дзейнасці – другі год я працую выкладчыкам на факультэце. БДУ і асабліва геаграфічны факультэт – гэта, на маю думку, вялікая дружная сям'я, дзе дапамагаюць адзін аднаму, як у звычайнай нармальнай сям'і. БДУ – гэта мая альма-матар.

Па словах Юрыя Давідовіча, у жыцці трэба быць аптымістам, але не губляць сувязь з рэальнасцю. Улюбёныя заняткі маладога навукоўца ў вольны час – філатэлізм і кнігі.

ЛІДАР

Перамогу у намінацыі «Лідар» (паднамінацыя «Факультэт») на конкурсе «забраў» трэцякурснік юрыдычнага факультэта **Станіслаў Краско**. Актыўнасць і ўменне заахвочваць людзей да здзяйснення агульных мэт прыйшло да яго яшчэ ў школе: тады хлопец удзельнічаў ва ўсемагчымых культурных мерапрыемствах, займаўся спортам. Аднак лідарскія здольнасці цалкам раскрыліся пасля паступлення ў БДУ, калі Станіслава выбралі старастам групы, а затым – курса.

– Я ўдзельнічаў у вялікай колькасці ўніверсітэцкіх мерапрыемстваў, затым стаў сакратаром Савета старастаў БДУ, намеснікам старшыні студэнцкага савета ўніверсітэта. І пасля арганізацыі дзясяткаў актыўнасцяў і ўдзелу ў іх паступова прыйшоў да перамогі ў гэтым конкурсе, – расказаў лідар.

Студэнт гаворыць, што найлепшай яго якасцю з пункту гледжання студэнцкай каманды з'яўляецца адкрытасць і гатоўнасць адказаць на любыя пытанні.

Станіслаў прызнаецца, што яму цяжка вызначыць, што ў ролі кіраўніка атрымліваецца лепш за астатняе:

– Лічу, калі ў цябе ёсць зацікаўленасць і жаданне нешта рэалізаваць на справе, усё абавязкова атрымаецца. У няпростых момантах, каб прыняць рашэнне, можна параіцца з блізкімі людзьмі і сябрамі. А калі нешта не паспяваеш ці разумееш, што іншы чалавек разбіраецца ў пэўным пытанні лепш за цябе, можна папрасіць дапамогі.

Станіслава можна назваць тым студэнцкім лідарам, якому падабаецца як прыдумаць праекты, так і ўвасабляць прапанаваныя ідэі ў жыццё. Ён перакананы, што ў любой задуме павінна быць акрэслена мэта, інакш не будзе чаго рэалізоўваць. Такой жа думкі ён прытрымліваецца наконце не да канца развітых ідэй.

Як і многія студэнты з сумеснага самакіравання, добра папрацаваўшы, хлопец стараецца гэтак жа адпачыць. Вольны час Станіслаў арганізоўвае з улікам таго, якімі былі апошнія дні:

– Добры адпачынак розны ў залежнасці ад таго, праз што ты стаміўся. Калі гэта інтэлектуальная праца, можна адпачыць фізічна, і наадварот, – дзеліцца хітрасцю пераможца. – Сам жа я за актыўны адпачынак! Калі-нікалі, канешне, хочацца проста паляжаць – пачытаць ці паглядзець серыял, але гэта хутка надакучае.

ЛІДАР

Першай у намінацыі «Лідар» (паднамінацыя «Універсітэт») прызнана чацвёртакурсніца факультэта міжнародных адносін **Аліна Рацькова**. Знаёмства са студэнцкім самакіраваннем у яе адбылося на першым курсе. Тады дзяўчына знайшла сябе ў студэнцкім савеце па якасці адукацыі факультэта (цяпер – студэнцкі савет па якасці адукацыі і навучы), стала яе кіраўніком. Гэта прынесла вопыт і жаданне паспрабаваць сілы ў ролі старшыні Студэнцкага савета БДУ.

Усведамленне таго, што людзі ідуць за ёй, па словах Аліны, па-сапраўднаму прыйшло на справаздачна-выбарчых сходах ССЯАН і Студэнцкага савета БДУ. Тады дзяўчына зразумела, што разам можна дасягнуць мэты, акрэсленых ёй у перадвыбарнай праграме на пост старшыні студэнцкага савета.

Поспех студэнцкага лідара сапраўды заключаецца ў тым, каб ён мог небеспастайна сказаць, што ён «вядзе» за сабой, уласным імкненнем, упартасцю паказваючы, што студэнцкае жыццё можна рабіць яшчэ лепшым, – адзначыла пераможца. – Сваім прыкладам мы павінны зараджаць студэнтаў не толькі добра вучыцца, але і займацца навукай, спортам ці паспрабаваць сябе ў культурным жыцці БДУ.

Па-за вучобай і студэнцкім жыццём інтарэсы чацвёртакурсніцы таксама звязаны з моладзевымі арганізацыямі. Улетку мінулага года яна стала старшынёй Камісіі па міжнародных справах Моладзевага парламенту Нацыянальнага сходу Беларусі.

Аліна лічыць, што людзям у ёй падабаецца шчырасць. Гэта якасць найбольш праяўляецца ў ёй, паколькі дзяўчына не ўмее хаваць свае эмоцыі. Калі, напрыклад, удалося рэалізаваць нейкую ідэю ці студэнтка здае экзамен – радасць з'яўляецца наперадзе яе. Тое самае і з іншымі пачуццямі: калі чацвёртакурсніца засмучана нечым, але імкнецца гэтага не паказаць, навакольнае ўсё роўна адчуваюць яе настрой.

Калі ўзнікае складаная сітуацыя, студэнтка стараецца выдыхнуць. Яна супакойваецца, а затым шукае выйсце, узважвае ўсе «за» і «супраць». У няпростых сітуацыях можа папрасіць парады ў больш дасведчаных калегаў, бацькоў ці блізкіх сяброў, хаця прасіць дапамогі ў іншых, па словах актывісткі, ёй бывае складана.

Аліна Рацькова кажа, што, калі б у яе была магчымасць стаць любым чалавекам, яна б усё роўна засталася сабой, бо кожны яе дзень ва ўніверсітэце і па-за вучобай праходзіць па розных траекторыях і прыносіць розныя задачы. Але калі б у яе з'явілася больш вольнага часу на адпачынак, то яна ведае, як можна зрабіць гэты перыяд ідэальным:

– Найлепшы адпачынак – гэта імгненні з сям'ёй і сябрамі. Калі ты мінімізуеш выкарыстанне тэлефона і камп'ютара і абмяркоўваеш тое, што хвалюе, ці глядзіш фільмы з блізкімі людзьмі, – упэўнена Аліна.

КУЛЬТУРА

Пераможца ў намінацыі «Культура» трэцякурснік хімічнага факультэта **Віталій Дроб** спявае з пачатковай школы. Тады настаўніца спеваў разгледзела ў хлопчыку талент і расказала пра гэта матулі, якая ў хуткім часе аддала сына ў музычную школу па класе акадэмічных спеваў. Аднак хлопец адлічвае сваю «спеўную гісторыю», пачынаючы з 9 класа, калі ён прыйшоў на заняткі ў эстрадную студыю.

Мэта амаль кожнага выканаўцы – навучыцца спяваць любую песню. А эстрадныя спеваў – гэта вельмі папулярны напрамак, які дапамагае гэтай мэце дасягнуць. Да таго ж, гэтыя музычныя творы можна спяваць часта і ўсюды. Гэтым і быў абумоўлены мой выбар, – патлумачыў студэнт.

Перамога ў конкурсе не стала для трэцякурсніка нечаканасцю – гэта, хутчэй, вынік плённай працы і скіраванасці да мэты. У мінулым годзе хлопец увайшоў у склад лаўрэатаў гэтай жа намінацыі, але ўжо тады разумеў: наступны раз пойдзе на конкурс па перамогу.

Сёння рэпертуар вакаліста вельмі разнастайны. Тут можна знайсці песні як рускамоўных, так і англамоўных выканаўцаў: Дзмітрыя Білана, Паліны Гагарынай, Адэль, Дэмі Лавата, Сэма Сміта, Элтана Джона і іншых. Невыпадкава любімы стыль кампазіцый, якія пераважаюць у асабістым плейлісце хлопца, соўл. Сам малады выканавец апісвае яго як «стыль», у якім ёсць што паспяваць, сумесь поп-музыкі і разнастайных музычных прыёмаў.

За час, пакуль Віталій сур'ёзна займаецца вакалам, у яго з'явіўся ўласны «топ» любімых артыстаў, куды ўвайшлі Філіп Кіркораў, Б'янка, Адэль і Б'ёнсэ.

– Кіркораў імпануе мне як артыст з моцнай харызмай і адметным стылем выканання песень. У Б'янке мне падабаюцца песні – як тэкст, так і сама музыка – яны вельмі душэўныя і пранікнёныя. У мяне нават настрой бывае такі: «слухаць Б'янку». Я спецыфічная натура – доўга не магу слухаць адну і тую ж музыку. Але гэта іншы выпадак: калі сумна ці перажываю, заўсёды слухаю «Кеды», «Вылечуся» і «Чацвер» Б'янке. Адэль – гэта легенда, якую слухаюць мільёны. А Б'ёнсэ мяне прываблівае манерай падачы сябе на сцэне, вакалам і арганізацыяй шоу на сцэне, – падзяліўся артыст.

Калі б студэнт меў неабмежаваны магчымасці, каб выканаць любое жаданне, ён хутчэй за ўсё адправіўся б у сусветны тур. У арганізацыі выступленняў на буйных канцэртных пляцоўках ён хоча быць падобны да спявачкі Адэль і артыстаў групы Queen, якія збіралі шматтысячныя стадыёны, дзе затым прыхільнікі іх творчасці грамадой спявалі іх песні. Пакуль у дасягалых марах Віталія – выступленне на вялікім стадыёне.

– Мае жыццёвыя прырытэты – гэта рух наперад, развіццё розных сфер жыцця, якія мне найбольш блізкія і ў якіх я больш моцны. Таксама гэта імкненне спрабаваць нешта новае і ставіць перад сабой пэўныя мэты, – кажа Віталій. – Бо, на мой погляд, да мары абавязкова дойдзеш, калі моцна хочаш і шмат працуеш.

СПОРТ

Актыўным і паспяховым дзеячам спартыўнага жыцця БДУ на працягу 2022 года быў пяцікурснік юрыдычнага факультэта **Дзмітрый Лазоўскі**. Ён пераможца ў намінацыі «Спорт».

Дзмітрый займаецца спортам з ранняга дзяцінства, біятлонам – з 11 гадоў. Мэтай хлопца стала жаданне быць прафесійным спартсменам, выступаць на міжнародных спаборніцтвах, заваёўваць найвышэйшыя ўзнагароды.

– Мне захацелася асвоіць прафесію юрыста, таму паступіў на юрыдычны факультэт БДУ. Тут я палюбіў дысцыпліны па канстытуцыйным і грамадзянскім праве. І самай прыемнай падзеяй за гады вучобы ва ўніверсітэце лічу студэнцкія канферэнцыі, – кажа студэнт. – Калі б у мяне былі неабмежаваныя магчымасці, то я хацеў бы далей развіваць спорт у Беларусі, праводзіць яшчэ больш міжнародных спаборніцтваў у нашай краіне.

Галоўнымі каштоўнасцямі Дзмітрыя Лазоўскага, акрамя спорту, з'яўляюцца воля, сумленнасць і новыя пазнанні. «Рэчамі сілы» хлопец называе камунікацыю з блізкімі, праслухоўванне падкастаў і кнігі пра паспяховых людзей, якія ён «праглынае» для ўзяцця спартыўнага духу. Невыпадкава пяцікурснік ужо даўно ведае, на якой пляцоўцы хацеў бы паказаць свой спартыўны спрыт – гэта Алімпійскія гульні 2026 года ў Італіі.

Ганна Станіславаўна Бакун, прарэктар па выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт:

– Прызначэнне конкурсу «Студэнт года БДУ» заключаецца ў двухбаковым узаемадзеянні адміністрацыі ўніверсітэта, факультэтаў альбо інстытутаў, упраўленняў з актыўнымі ў розных сферах дзейнасці студэнтамі. З аднаго боку, універсітэт зацікаўлены ў стымуляванні навучэнцаў на творчыя здзяйсненні ў розных сферах іх інтарэсаў, такіх як адукацыйная, навукова-даследчая, творчая, грамадская, спартыўная і культурная дзейнасць. Менавіта таму праводзіцца такі конкурс, так абыццёўляецца падтрымка найбольш паспяховых, матываваных студэнтаў, якія сваімі дасягненнямі ўносяць уклад у развіццё БДУ і павышаюць яго імідж на знешнім узроўні.

З іншага боку, гэта доказ таго, што меркаванні, дасягненні, прадукты дзейнасці нашых студэнтаў з'яўляюцца цікавымі і важнымі для ўніверсітэта. У БДУ яны атрымліваюць не толькі адукацыю, але і могуць самарэалізавацца ў дадатковых актыўнасцях.

Узровень канкурсантаў 2022 года быў дастаткова высокі, большасць з іх мела сур'ёзныя дасягненні ў сваіх намінацыях. Але найбольш мяне ўразіла колькасць ахвотных удзельнічаць у конкурсе: у гэтым годзе іх было 53 чалавекі!

З прычыны росту папулярнасці конкурсу ў наступным годзе плануецца ўвесці дадатковую намінацыю «Інтэрнат» для іншагародніх актывістаў Студэнцкага гарадка БДУ.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

26 студзеня Цікоці Аляксандр Міхайлавіч, дацэнт кафедры медыялінгвістыкі і рэдагавання

26 студзеня Шарапа Аляксандр Віктаравіч, прафесар кафедры міжнародных адносін

30 студзеня Гарбацэвіч Аляксандр Канстанцінавіч, прафесар кафедры тэарэтычнай фізікі і астрафізікі

03 лютага Галай Алена Іванаўна, дацэнт кафедры географічнай экалогіі

04 лютага Лобан Валерый Аляксандравіч, вядучы навуковы супрацоўнік, фізічны факультэт

06 лютага Кузьмін Уладзімір Мікалаевіч, дацэнт кафедры рэгіянальнай геалогіі

07 лютага Куніцкая Вольга Міхайлаўна, дацэнт кафедры гаспадарчага права

11 лютага Новікаў Дзмітрый Аляксеевіч, дацэнт кафедры біяхіміі

12 лютага Казадаеў Канстанцін Уладзіміравіч, прарэктар па вучэбнай рабоце і інтэрнацыяналізацыі адукацыі

13 лютага Якубел Генадзь Іванавіч, дацэнт кафедры педагогікі і праблем развіцця адукацыі

16 лютага Галава Ганна Генадзьеўна, дацэнт кафедры банкаўскай эканомікі

16 лютага Максімава Наталля Паўлаўна, загадчыца кафедры генетыкі

21 лютага Капцаў Уладзімір Анатольевіч, дацэнт кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі

23 лютага Дзямідчык Валерый Іосіфавіч, дацэнт кафедры радыёфізікі і лічбавых медыятэхналогій

23 лютага Труш Мікалай Мікалаевіч, прафесар кафедры тэорыі верагоднасцяў і матэматычнай статыстыкі

АБ'ЯВЫ

НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЯ ЎСТАНОВА «ІНСТЫТУТ ПРЫКЛАДНЫХ ФІЗІЧНЫХ ПРАБЛЕМ ІМЯ А. Н. СЕЎЧАНКІ» БДУ АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

СТАРШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА па спецыяльнасці 01.01.07 (вылічальная матэматыка) – 1;

МАЛОДШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА па спецыяльнасці 01.01.07 (вылічальная матэматыка) – 1.

Тэрмін конкурсу – месяц з дня агульнага аб'явы.

Дакументы накіроўваць на адрас: г. Мінск, вул. Курчатова, 7.

Тэлефон 270-48-43.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Пра выхад у ЧМ па праграмаванні студэнтаў і магістрантаў БДУ – БелТА, zviazda.by, gr.by (05.12), zviazda.by (08.12), kv.by (13.12), «Звязда» (15.12).

Пра выставу філагічнага факультэта БДУ «Мінск. Гісторыя ў кнігах і паштоўках» – БелТА (04.12), sb.by (05.12), СТБ (08.12).

Каляндры дабрачынны баль БДУ – «Мінск-навіны» (12.12), СТБ, АНТ (14.12).

БДУ распрацаваў сайт па гендарнай статыстыцы і дэмаграфічнай палітыцы ў Беларусі – БелТА, zviazda.by, sb.by (22.12).

Зімовыя дні адчыненых дзвярэй у БДУ – БелТА (14.12), zviazda.by (15.12).

Пра навуковыя прарыўныя навукоўцаў НДІ ЯП БДУ, Фізіка-тэхнічнага інстытута НАН Беларусі, Нацыянальнага даследчага ядзернага ўніверсітэта МФІ (Расія) і Аб'яднанага інстытута ядзерных даследаванняў у Дубне – БелТА, virtualbrest.ru, rossaprimavera.ru (23.12), scientificrussia.ru (28.12).

Студэнты БДУ і БДМУ працуюць над стварэннем дадатку для ўрачоў-дэмантолагаў – БелТА, sb.by, zviazda.by (04.01), bizko.by, newgrodnob.by (09.01).

Навукоўцы БДУ распрацавалі мадэль для ацэнкі стану паўторна падпрацаваных масіваў горных парод – sb.by (09.01), БелТА, zviazda.by (10.01).

Дацэнт гістарычнага факультэта БДУ Арцём Прыбаровіч статыстыкаваў каля 15 тысяч архіўных спіраў БССР 1919–1939 гадоў – БелТА, sb.by, zviazda.by (16.01), «Звязда» (17.01).

Вышэйшая адукацыя з ухілам

Трымаць старажытнасць у руках

Што-што, а гэта дакладна ўмеюць на кафедры археалогіі і спецыяльных гістарычных дысцыплін гістафака БДУ. Пра атмосферу археалагічных раскопак, магчымасць знайсці скарб у наш час і прыметы археолагаў гутарым з загадчыцай падраздзялення кандыдатам гістарычных навук Палінай КУРЛОВІЧ.

Большасць месца на працоўных сталах супрацоўнікаў гэтай кафедры займаюць скрынкі, пакуначкі і пакецікі, на якіх красуюцца нумары, умоўныя знакі і апісанні. Тут віруе работа над вопісам знаходак, якія студэнты і выкладчыкі кожны год прывозяць з раскопак і палявой студэнцкай практыкі. За кожным з апісаных прадметаў не толькі стаіць вялікая работа дзясяткаў людзей, але і хаваюцца стагоддзі гісторыі.

Археалогія, як і гісторыя, вывучае мінулае чалавека. Аднак яна вывучае мінулае пераважна не па пісьмовых крыніцах, а па матэрыяльных сведчаннях. Археалагічныя даследаванні закранаюць розныя эпохі, пачынаючы ад з'яўлення чалавека каля 3 мільёнаў гадоў таму. Таксама навука займаецца старажытнасцямі, блізкімі да нашых дзён (археалогія сучаснасці) і даследуе прадметы матэрыяльнай культуры з дапамогай спецыяльных і міждысцыплінарных метадаў. Акрамя таго, археалогія займаецца захаваннем матэрыяльнай спадчыны (выратавальная археалогія) – калі ёсць пагроза знішчэння помніка ці калі помнік можа быць знішчаны пасля ўздзеяння на яго гаспадарчай дзейнасці чалавека, спецыялісты павінны захаваць пра яго максімальную колькасць інфармацыі (вызначаюць месца помніка, інвентарызуюць яго, акрэсліваюць плошчу ахоўнага тэрыторыі і да т. п.).

Па словах Паліны Сяргееўны, археалагі сёння – запатрабаваная спецыялісты, аднак у Беларусі іх няшмат – чалавек 60-80. І хоць апошнія гады да гэтай дзейнасці далучаецца ўсё больш маладых людзей, кваліфікаваных кадраў пакуль недастаткова.

– У Беларусі 118 раёнаў. І нават калі лічыць, што ў нас 80 археолагаў-практыкаў, атрымліваецца, што нават не на кожны раён знаходзіцца спецыяліст. А ў кожным з іх могуць знаходзіцца дзясяткі помнікаў. І гэта калі не лічыць раней выяўленых артэфектаў, звесткі пра якія патрабуюць уводу ў навуковы зварот, – тлумачыць загадчыца кафедры.

«Выпадковасць» як справа жыцця

Сама Паліна Курловіч даведлася пра прафесію з кніжак – прачытала, здзівілася і паціху забылася пра яе. Навуковец гаворыць, што ў археалогію яе прывяла выпадковасць: у 10 класе яна з сяброўкай наткнулася на аб'яву, што на раскопкі запрашаюцца школьнікі і студэнты. У той час раскопкі вяліся ў гістарычнай частцы Мінска – па лініі сучаснай вуліцы Зыбіцкай. Пётр Русаў, пад кіраўніцтвам якога вяліся даследаванні, адправіў дзяўчат упарадкоўваць і апісваць знаходкі.

– У той год мы займаліся афармленнем артэфектаў, у раскоп нас пусквалі толькі паглядзець. Але гэта ўжо зацягвала! Мала таго, што ты трымаеш у руках старажытнасць, дык яшчэ кожны дзень Пётр Александровіч, пад дыктоўку якога мы складалі вопісы, расказваў нешта цікавае пра гэтыя прадметы, – узгадвае навуковец.

Выкладчыца прызнаецца, што на гістарычным факультэце ўвагу першакурснікаў амаль адразу на сябе звярнуў тагачасны загадчык кафедры археалогіі і спецыяльных гістарычных дысцыплін Аляксандр Егарэйчанка. Ён не толькі змястоўна, дакладна і ілюстратыўна падаваў свой прадмет, але і быў патрабавальны да студэнтаў: Аляксандр Андрэевіч імкнуўся, каб яны скрупулёзна запаміналі навучальны матэрыял. Так, крыху пабойваючыся, але сабраўшыся з духам, першакурсніца Паліна разам з сяброўкай прыйшлі ўпершыню на кафедру, дзе іх добра прынялі, хоць і вельмі сур'ёзна сустрэў загадчык. Ён пасля не аднойчы слухаў выступленні студэнткі на канферэнцыях, камментуючы іх.

Уражанне ад раскопак, жаданне выкладчыкаў кафедры падказаць і скіраваць, першая летняя практыка ў «палявых» умовах, куды гістафак выязджае штогод, – і жаданне застацца ў гэтай справе сфарміравалася ў дзяўчыны канчаткова. Яшчэ б – такія выезды ў экспедыцыі для першакурснікаў – цэлы свет! Школьная і студэнцкая зацікаўленасць археалогіяй перарасла для Паліны Курловіч у шлях навукоўца. Дысертацыю кандыдат гістарычных навук абараніла па тэме, прысвечанай шкляным вырабам другой паловы XVI – XIX стагоддзяў на тэрыторыі Паўночнай і Цэнтральнай Беларусі, таксама працягнула час займалася мануфактурнай сярэдняй XVIII – пачатку XIX стагоддзяў. Зараз да яе даследчыцкіх інтарэсаў далучыліся даследа-

ванні матэрыяльных помнікаў часоў рассялення славян.

Каштоўнасць – гэта не пра золата

Паліна Сяргееўна гаворыць, што немагчыма вылучыць больш цікавую ці каштоўную сярод знаходак. Гэта даследчык тлумачыць тым, што для розных археолагаў каштоўнасць і цікавасць маюць розныя артэфекты: многае залежыць ад характарыстык, асаблівасцяў кожнага асобнага прадмета і комплексу звестак пра месца, дзе ён быў знойдзены. Так, некалькі гадоў калектыў спецыялістаў кафедры шукаў прарадзіму славян. На гэтых землях навукоўцы знайшлі шмат статусных рэчаў – каштоўных з матэрыяльнага пункту гледжання. Але для археолагаў больш важна было знайсці цэласныя фрагменты керамікі, таму што керамічныя вырабы кансерватыўныя ў тэхналагічным плане і могуць падказаць, як фарміравалася насельніцтва на вывучаемай тэрыторыі.

Калі знаходка існуе сама па сабе, без апісання культурнага пласта, дзе была знойдзена, яе інфарматыўна каштоўнасць для даследчыкаў страчваецца, паколькі пакідае пасля сябе шмат нявысветленага. Таму археолагаў вельмі засмучае дзейнасць «чорных» капальнікаў, паколькі яны разбураюць цэласнасць культурнага слоя мясцовасці. Нават калі знаходкі капальнікаў пасля трапляюць у музейны ўстанова, навуковая праца з артэфектам ускладняецца, ды і звесткам пра прадмет, якія пакідае «здатчык», да канца верыць нельга.

Ёсць яшчэ некаторыя складанасці ў працы археолагаў – найперш гэта, як гаворыць загадчыца кафедры, «адсутнасць дадатковых гадзін у сутках». Матэрыялаў для даследаванняў заўсёды шмат і яны пастаянна папаўняюцца, а вольнае часу на працу з імі, натуральна, не дадаецца. Таксама немалаважны аспект – недастатковая колькасць вузакпрофільных спецыялістаў: астэолагаў, археазаолагаў, археабатанікаў, даследчыкаў, што вывучаюць асобныя катэгорыі матэрыялаў спецыяльнымі метадамі, і інш. Некаторыя напрацоўкі айчынных даследчыкаў павінны накіроўваць на аналіз замежным калегам, што займае пэўны час і патрабуе большых матэрыяльных выдаткаў.

Наступнікі Адама Кіркора

Ужо каторы год Паліна Курловіч курыруе студэнцкую практыку. З 2021 года факультэт выязджае ў экспедыцыі на раскопкі недалёка ад вёскі Рэчкі Вілейскага раёна. Навуковае даследаванне гэтых мясцін пачалося ў сярэдзіне XIX стагоддзя па ініцыятыве Адама Кіркора. За час шчыравання на аб'екце гістарычнага факультэта (з 2020 года) было знойдзена нямала артэфектаў: нажы, фрагменты бронзалетаў, фібулы, грузікі для верацяна, фрагменты керамікі і інш. Студэн-

ты і выкладчыкі прыйшлі да высновы, што тут знаходзяцца грунтавыя пахаванні, якія адносяцца да банцараўскай археалагічнай культуры. Па словах Паліны Сяргееўны, на тое, каб даследаваць помнік на дастатковым узроўні, спатрэбіцца яшчэ некалькі гадоў. У перспектыве даследчыкаў – знайсці адказы на пытанні, якую гаспадарку вялі насельнікі мясцовасці, якія расліны тут сеялі, удакладніць даты, да якіх адносіцца аб'ект. Загадчыца кафедры лічыць, што два тыдні практыкі недастаткова для таго, каб цалкам уліцца ў свет археалогіі, тым не менш першакурснікі паспяваюць адчуць атмосферу раскопак і спасцігнуць асновы археалагічнай дзейнасці.

– Першасная мэта выкладчыкаў – навучыць студэнтаў розным відам працы, паказаць, што такое экспедыцыя, навучыць наладжваць быт. Штогод набіраецца група людзей з ліку студэнтаў, якія дапамагаюць нам як валанцёры. Гэта, канешне, асаблівыя людзі, – адзначае загадчыца кафедры.

У «палявых» умовах студэнты знаёмяцца з традыцыямі «бывалых» археолагаў. Гістафакаўскія даследчыкі, напрыклад, штогод святкуюць новы год улётку. Гэты звычай упадабаўся не толькі моладзі, але і жыхарам блізкіх вёсак: мясцовыя ніколі не абмінуць выпадку, каб не спытаць: «Ну як там ваш новы год?» Таксама не абыходзіцца ў гэты час без «прысвятчэння» ў археалагі (са слаборніцтвамі і традыцыйным тортам з пернікамі) і без асаблівых «тытулаў»: штогод экспедыцыя вызначае караля і каралеву раскопак, найлепшага дзяжурнага (узнагарода за самага ўмелага кухара) і званне «Радзіе-раскоп» (уручаецца самаму гаварліваму студэнту). Усё гэта адбываецца ў апошнія дні практыкі і ператвараецца ў маленькае свята.

Цікавае адкрываецца ў канцы

Паліна Курловіч гаворыць, што археалагі не прымхлівы народ, але, як бы ні шчыравалі ўдзельнікі на раскопках, самая цікавая, важная ці незвычайная знаходка з'яўляецца ў апошні дзень.

– Калі трэба засыпаць раскопы, збіраць рэчы і ўсе рыхтуецца да ад'езду – заўсёды знаходзіцца нешта, што ўзбагачае вынікі работы за ўсю змену, – дзеліцца назіраннямі куратар.

Пасля даследчыкаў чакае этап справаздач, падрыхтоўка артэфектаў і сабраных матэрыялаў да далейшых даследаванняў. Знаходкі патрэбна пачысціць, апісаць і па магчымасці зрабіць так, каб яны захаваліся. Падчас раскопак студэнты і выкладчыкі робяць вопісы знаходак, апісанні, малюнк і чарцяжы мясцовасці, фотаздымкі. Пасля гэтых дакументаў пойдуча ў справаздачу для Акадэміі навук, якая штогод выдае дазвол на правядзенне археалагічных работ. Трэба каля года, каб знойдзеныя матэрыялы і прадметы апісаць, упарадкаваць, перадаць на захаванне. Апошнія гады ўсе артэфекты перадаюцца ў навуковую лабараторыю музейнай справы гістафака. Тут гэтыя рэчы даступныя не толькі навукоўцам факультэта, але і ўсім, хто мае да іх інтарэс. Калі пэўная калекцыя даследавана цалкам, пры патрэбе яна можа быць перададзена ў краязнаўчы музей мясцовасці, дзе рэчы былі знойдзены.

Памятаючы, што ў дзяцінстве Паліна Сяргееўна марыла пра неадкрытыя землі і схаваныя скарбы, напрыканцы сустрэчы пытаемся, ці рэальна знайсці скарб у наш час.

– Вельмі рэальна! Асабліва ўлічваючы, колькі войнаў і навал ішло праз Беларусь. Таксама праз нашу краіну праходзіла шмат гандлёвых шляхоў. Маркую, у такіх умовах людзі сутыкаліся з сітуацыяй, калі патрэбна было зберагчы нейкія рэчы, – упэўнена даследчыца. – Але ў розныя часы скарбамі лічыліся розныя рэчы. Калі ў наш час так мы называем нешта матэрыяльна каштоўнае, то ў іншых эпохі скарбам лічылі жалеза ці, напрыклад, асаблівы від крэмнію. Таксама можна знайсці скарб, які быў апушчаны ў зямлю не для таго, каб яго схавалі, а з сакральнымі мэтамі – культура язычніцтва на беларускіх землях была вельмі моцная. Так што скарбаў на Беларусі, думаю, безліч!

на практычны досвед

Музейныя крэатыўшчыкі гістфака

Хлопцы і дзяўчаты са студэнцкага гуртка MUSEUM кафедры этналогіі, музеалогіі і гісторыі мастацтваў гістфака БДУ не толькі любяць расказваць пра мінулае, але і прымушаюць гаварыць рознымі галасамі саму гісторыю.

Кафедра этналогіі, музеалогіі і гісторыі мастацтваў рыхтуе спецыялістаў па напрамку «Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны» – адсюль выходзяць прафесіяналы, якія спецыялізуюцца на турызме, захаванні і інфармацыйным суправаджэнні аб'ектаў культурнай спадчыны, працы з музейнымі экспанатамі і калекцыямі. Таму і актыўнасці гуртка пераследуюць мэту, каб студэнты развіваліся ў гэтых галінах і станавіліся экспертамі.

Першы напрамак дзейнасці MUSEUM – знаёмства са структурай і асаблівасцямі музейў. Маладыя людзі наведваюць установы, якія прафілізуюцца на захаванні гістарычнай спадчыны, камунікуюць са спецыялістамі і назіраюць, як практыкі ўзаемадзейнічаюць з наведвальнікамі і выбудоўваюць экспазіцыі.

– Мяркуючы па апытаннях, самастойна студэнты амаль не завітваюць у музеі, незалежна ад таго, нарадзіліся яны ў вялікіх гарадах ці прыехалі з рэгіёнаў. І дапамагчы ім паглыбіцца ў атмасферу такіх устаноў – адна з задач гуртка, – тлумачыць кіраўнік аб'яднання кандыдат гістарычных навук **Дзяніс Філіпчык**.

Другі напрамак – вывучэнне гісторыі матэрыяльнай культуры Беларусі. На гэтую частку работы прыходзяцца навукова-даследчыя праекты, якія нараджаюцца ў студэнтаў на занятках. Усе ідэі непасрэдна звязаныя з вучэбнай праграмай і маюць практыка-арыентаваны характар. Кожная задумка разлічана на тое, каб хлопцы і дзяўчаты, ажыццяўляючы яе, выраблялі навыкі аналізу і сістэматызацыі інфармацыі, вучыліся працаваць з крыніцамі. У залежнасці ад тэматычнай падрыхтаванасці моладзі прапануюцца розныя формы працы. Адна з самых улюбёных – вядзенне сацыяльных сетак.

Як можна далучыць студэнта да знаёмства з матэрыяльным светам беларускай падарожніцы Саламеі Пільштыновай-Русецкай? Гурткоўцы вырашылі задачу праз фармат трэвэл-блогу ў «Інстаграме»: нібыта яго вядзе вандрунік XVII стагоддзя, які пабываў на землях Рэчы Паспалітай, Маскоўскай дзяржавы і Турцыі, як сама Саламея. Для гэтага студэнты падрабязна вучылі мемуары аўтаркі, творча іх перапрацоўвалі, падбіралі адпаведныя эпізоды ілюстрацыі і, канешне, стараліся «закапіць» сваю аўдыторыю тэхнічнымі магчымасцямі сацсеткі.

У галерэі «Інтэрнэтных» задум студэнтаў таксама «Бабулін Інстаграм». Хлопцы і дзяўчаты зрабілі сямейныя блогі 1980-х гадоў з фотаздымкаў і відэа канца XX стагоддзя. Такая форма працы з матэрыялам дазваляе вывучаць прынтцыпы работы з аўдыторыяй у анлайне, а таксама знаёміцца з побытам беларусаў розных мясцін, іх звычкамі і асаблівасцямі ўзаемадзейнення паміж сабой.

Сярод цяперашніх і былых удзельнікаў гуртка – нямала прафесійных рэканструкта-

раў гістарычных падзей. Некаторыя з іх ужо выпускнікі. Часта маладыя людзі прыходзяць, каб перадаць свой досвед малодшым сябрам. З іх падачы гурткоўцы стварылі чатыры відэаролікі па халоднай зброі і абмундзіраванні пехацінца часоў Вялікага Княства Літоўскага. Такія матэрыялы цікавыя не толькі будучым гісторыкам і экскурсаводам, але і тым, хто захапляецца ўзбраеннем таго часу. Падрыхтаваць відэа – таксама не пальцамі шчоўкнуць: спачатку трэба прагледзець шмат гістарычнай і спецыяльнай літаратуры, пазнаёміцца з усемагчымымі відамі зброі, даведацца пра яе ролю, папрацаваць з артэфектамі, а затым – сістэматызаваць матэрыял і данесці яго ў цікавым фармаце.

Адзін з аўтараў відэацыкла – чацвёртакурснік **Дзяніс Дзем'яновіч**. Хлопец – сябар групы гістарычнай рэканструкцыі «Эпоха», дзе ён займаецца рэканструкцыяй дзейнасці санітара-насільшчыка Чырвонай арміі перыяду Другой сусветнай вайны. Таксама яму цікавыя вобразы санітара-насільшчыка Рускай імператарскай арміі часоў Першай сусветнай вайны і сярэднявечнага нямецкага жыхара першай траціны XV стагоддзя. Да гуртка студэнт далучыўся два гады назад. Творчы і навуковы пошук тут ён пачаў са стылізаванай старонкі крамы сярэднявечнага ўзбраення. Па словах хлопца, праекты, прыдуманія тут, з такім жа поспехам не маглі б быць рэалізаваны больш нідзе.

Яшчэ адзін напрамак дзейнасці MUSEUM – выставачная дзейнасць. Студэнты прыходзяць усе этапы падрыхтоўкі выстаў – ад моманту навуковай распрацоўкі плана экспазіцыі да стварэння электроннага каталога экспанатаў і самой выставы. Сёлета высілкамі гурткоўцаў было падрыхтавана 4 экспазіцыі, прысвечаныя музычнай прайгравальнай тэхніцы, ваеннай медыцыне, нумізмату, творчасці Уладзіміра Караткевіча.

Так, экспазіцыя «Маёй першай любоўю была музыка» пагружала наведвальнікаў у свет гукаўзнаўляльнай апаратуры другой паловы XX стагоддзя, з дапамогай якой людзі бавілі час. Тут можна было даведацца, што такое бабіны і радыёла, чым адрозніваецца грамафон ад патэфона, чаму з цыгам часу змяняліся абароты на вінілавых пласцінках і г. д. Выстава «Ваенная медыцына працоўна-сялянскай Чырвонай арміі» раскавала пра асаблівасці медыцыны 1934–1945 гадоў, дазваляла гасцям стаць часткай экспазіцыі. Гэта стала магчымым праз майстар-клас па накладанні медыцынскай павязкі параненаму, ролю якога выконваў адзін са слухачоў. Падобныя элементы экскурсіі дазваляюць наведвальнікам больш паглыбіцца ў тэму, пражываць яе. Задумай «Караткевіч – брэнд сучаснасці» студэнты хацелі паказаць, як вобраз і творчасць Ула-

дзіміра Караткевіча адлюстроўваецца ў масавай культуры Беларусі. Здавалася б, што можна паказаць у якасці экспанатаў? Гурткоўцы звярталіся да абутку і адзення з цытатамі беларускага класіка, стыкераў з сацсетак па матывах яго творчасці, паштовак і святочных выданняў твораў.

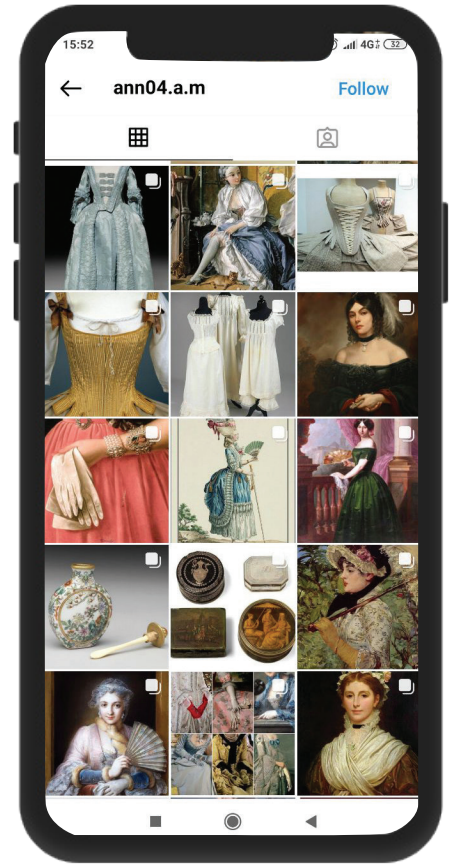
Па словах Дзяніса Уладзіміравіча, нумізматычныя выставы з'яўляюцца няпростымі пачынаннямі, паколькі дробныя артэфекты цяжка абыграваць у прастору. Тым не менш хлопцы і дзяўчаты не баяцца распрацоўваць гэты напрамак, паказваючы кемлівасць і прапаноўваючы цікавыя падыходы.

Кіраўнік гуртка адзначае, што час, за які можна падрыхтаваць выставу добрага ўзроўню, залежыць ад матываванасці і падрыхтаванасці асобнага студэнта. У сярэднім працэс займае ад трох тыдняў да месяца з паловай. Працэсу падрыхтоўкі кожнага праекта папярэднічае не меншая тэарэтычная падрыхтоўка, чым падчас працы над навуковым артыкулам.

– Мы стараліся, каб на нашых выставах чацвёртакурснікі раскавалі матэрыял студэнтам малодшых курсаў. Каб існавала пэўная пераемнасць і студэнты разумелі, што да выпускнога курса яны самі змогуць стварыць уласную экспазіцыю. Гэта дадае ім упэўненасці ў сваіх сілах, – патлумачыў кіраўнік студэнцкага гуртка. – Пры ўсім тым вельмі важна, каб у людзей, што займаюцца арганізацыяй экспазіцыі, была зацікаўленасць, бо, калі яе няма – усё страчвае сэнс. Тут вельмі дапамагае падказка выкладчыка, які спецыялізуецца на тэме, і правільная матывацыя. Бывае, у пачатку праекта студэнты аж стогнуць – як правіла, нешта падаецца то цяжкім, то незразумелым. А пасля ты ўжо бачыш іх усмешкі і задаволенасць сабой ад праробленай працы.

Атрыбуцыя экспанатаў (іх апісанне) для студэнтаў – свайго роду дэтэктыў. І калі для супрацоўнікаў музейў гэта не праблема, паколькі ў іх ёсць нагляджанасць, спецыяльныя веды, то студэнтам прыходзіцца збіраць інфармацыю літаральна па крупінках. Ім трэба зразумець, як экспанаты ўпішуцца ў прастору – будучы адзін аднаго дапаўняць ці заглушаць. Пасля гэтага неабходна класіфікаваць тэкст экскурсіі. А найвышэйшым пілатажам у выставачнай дзейнасці лічыцца правядзенне музейна-педагагічных заняткаў з інтэрактыўнымі элементамі.

Ёсць у ліку праектаў гурткоўцаў і вопыт стварэння настольнай гульні па матывах падзей XX стагоддзя. У ёй маладыя людзі пастараліся адлюстраваць асаблівасці побыту людзей савецкай эпохі. А па Смілавіцкай шляхецкай сядзібе гадаванцы гуртка стварылі аўдыягід, які сёння даступны ўсім зацікаўленым на сайце izi.travel.

Чацвёртакурсніца **Кацярына Літвіновіч** наведвае гурток два з паловай гады. Яна, як і многія яе таварышы, убачыла ў гуртку магчымасць рэалізаваць творчыя здольнасці. За гэты час дзяўчына не толькі паспела арганізаваць выставу, але і працавала над модным часопісам для жанчын XVI стагоддзя, спалучаючы ў сваіх ідэях даследчыцкія якасці і талент вярстальшчыка і дызайнера. Як мог выглядаць такі часопіс? Пра што тады маглі пісаць? Як абмяркоўваліся аксесуары і прадстаўляліся модныя навінкі? Тут дзяўчыне, як і іншым яе калегам, трэба было дэталёва прапрацаваць даступныя крыніцы інфармацыі, акуратна адабраць візуальны матэрыял – каб на старонках не красаваліся ілюстрацыі іншай эпохі, зрабіць з атрыманай інфармацыі якасны і візуальна прывабны прадукт.

– Я займаюся гісторыяй моды, таму ідэя глянцавага часопіса ўзнікла адразу. Праект павінен быў закранаць XVIII – XX стагоддзі, таму мы з сяброўкай узгадалі пра заканадаўцу мод пачатку XIX стагоддзя – Жазэфіну. Пасля нават змясцілі яе на вокладцы, – падзялілася студэнтка. – Затым я працавала над часопісам, які знаёміў з модай 90-х гадоў мінулага стагоддзя. У аснову візуальнага афармлення леглі нашы архівы: мы выкарыстоўвалі фатаграфіі бацькоў і знаёмых, нават зрабілі інтэрв'ю з матулямі, распытаўшы іх пра моду таго часу.

Тэмы будучых напрацовак студэнты шукаюць з ухілам на ўласныя інтарэсы. Гэта прыўносіць у творчасць лёгкасць, свабоду пошуку і магчымасць знайсці сябе ў будучай прафесіі. Самастойны выбар тэмы праекта – галоўная ўмова дзейнасці гуртка. Кіраўнік аб'яднання перакананы, што пры іншым падыходзе ажыццяўленне любой задумкі робіцца фармальным, і нават вельмі добрая ідэя можа губляць фарбы, станавіцца шэрай і малацікавай.

– Калі студэнту будзе нецікава, ён не зможа крэатыўна і якасна ажыццявіць праект, не знойдзе тых фактаў, якія б мог знайсці пры асабістай зацікаўленасці. Наша задача – падказаць кірункі і раіць формы, у якіх можа быць пададзена экспазіцыя, – адзначаў Дзяніс Філіпчык.

З выкладчыкам згодныя і студэнты: Дзяніс і Кацярына ўпэўненыя, што асноўны матыватар да даследчай дзейнасці – зацікаўленасць тэмай і падтрымка з боку навуковага кіраўніка. Па іх словах, каб заахвоціць студэнтаў займацца даследаваннямі, неабходна паказаць ім, што навука – гэта не так страшна і складана, як падаецца. Тады пачаткоўцы атрымаюць шанец пазнаёміцца з цікавымі людзьмі, аднадумцамі, убачаць рэальную магчымасць прыцягнуць інтарэс да тэм, блізкіх ім самім, змогуць падзяліцца ўласнымі напрацоўкамі і ідэямі.

Ірына ІВАШКА

Чалавек на пярэднім краі навукі

На кафедры сацыяльнай і арганізацыйнай псіхалогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук выкладае кандыдат псіхалагічных навук дацэнт Маргарыта ФАБРЫКАНТ. Яна ведае сем замежных моў, не лічыць адной мёртвай мовы – латыні і адной штучнай – валірыйскай з серыяла «Гульня тронаў», дзве мовы праграмавання і плануе вывучыць кітайскую. У яе мноства хобі і планаў на будучыню, але цяпер важнейшая за ўсё для яе праца над доктарскай дысертацыяй.

– **Маргарыта Саулаўна, распавядзіце, пра што ваша даследаванне?**

– Мая тэма – давер. Давер да інфармацыі і да яе крыніц у інтэрнэт-камунікацыі. Чаму менавіта гэта тэма? З аднаго боку, у сацыяльных навуках, у прыватнасці, у сацыяльнай псіхалогіі, у апошні час давер – магістральная тэма, бо ён звязаны са шматлікімі сферамі, у тым ліку з эканамічным развіццём. Калі я давяраю партнёру, то мне не трэба марнаваць час і сілы на пералік велізарнай колькасці самых розных форс-мажорных акалічнасцяў у дамоў. Калі я давяраю людзям у цэлым, то магу выбіраць сабе партнёраў для супрацоўніцтва не толькі сярод тых, каго я ведаю асабіста, бо сярод іх могуць і не знайсціся людзі з патрэбнымі кампетэнцыямі. Я буду выбіраць партнёраў у неабмежаваным коле асоб з патрэбнымі мне ўменнямі. Гэта моцна скарачае тое, што ў эканоміцы называецца трансакцыйнымі выдаткамі.

Але ёсць цікавы парадокс. Да адносна нядаўняга часу давер разглядаўся як пазітыўная з’ява. У псіхалогіі базавы давер да свету – гэта добра, адпаведна, недахоп гэтага даверу – дрэнна і вядзе да розных непрыемных феноменаў пасля. У псіхалагічным кансультаванні вучаць раскрывацца і давяраць людзям. І ў сацыяльнай псіхалогіі ідэал грамадства заснаваны на ўзаемным даверы, супрацоўніцтве і да т. п. Але ў апошні час навукоўцы сталі разглядаць негатыўныя бакі даверу, а менавіта празмерны недыферэнцыяваны давер. Ён можа быць небяспечны. Галоўным чынам гэта якраз звязана з негатыўнымі бакамі інтэрнэт-камунікацыі. Цяпер распаўсюджваць інфармацыю лёгка, гэта робіцца хутка і аўтаматычна. Як вынік, цыркулюе мноства навін рознай якасці і вельмі рознай дакладнасці.

Апрача навуковых меркаванняў, тэма даверу зацікавіла мяне ў практычным сэнсе. Напрыклад, у перыяд пандэміі каранавіруснай інфекцыі, асабліва напачатку, распаўсюджвалася даволі шмат дзіўных звестак пра тое, што гэта такое, чым гэта лячыць, як дыягнаставаць. Было вельмі шмат інфармацыі і шмат фэйкаў. Такое адбываецца, калі людзі сутыкаюцца з чымсьці прынцыпова новым. Бо нават медыкі сутыкнуліся з зусім новай рэальнасцю, першапачаткова не маючы важнай для прыняцця рашэнняў інфармацыі пра гэты вірус. У той перыяд многае сапраўды будавалася на даверы, таму што зрабіць паўнаўтасную экспертызу было немагчыма. Цікава, што ў той сітуацыі мы ўбачылі два тыпы людзей: першыя схільныя дзяліцца ўсім запар, перапаўняць месенджары разнастайнай неправеранай інфармацыяй, а другія нікому не вераць і, як правіла, схільныя даверыцца камусьці аднаму. Абсалютны недавер, у адрозненне ад сістэматычнага скепсісу, робіць немагчымым прыняцце рашэнняў.

Яшчэ адна катэгорыя цікавых практычных з’яў, звязаных з даверам, – фішынг, вішынг і іншыя разнавіднасці інтэрнэт-махлярства, калі ў людзей выманяюць інфармацыю пра банкаўскія рахункі. Гэта сапраўды ўжо масавая, звыклая для нас з’ява. Нягледзячы на тое, што ў апошні час пра такое махлярства ўвесь час папярэджваюць, і ў нас у БДУ ў тым

ліку, на гэта трапляюцца нават вельмі разумныя людзі. Справа ў тым, што ў большасці сітуацый чалавек не здольны сканіраваць і верыфікаваць абсалютна ўсю інфармацыю так, як гэта ў ідэале трэба было б рабіць: на гэта проста не хопіць кагнітыўных рэсурсаў у адзінку часу. Мы дзейнічаем ва ўмовах нявызначанасці, а некаторыя з гэтых ашуканцаў валодаюць прасунутымі псіхалагічным тэхнікамі.

Таму цяпер пытанне не ў тым, як прастымуляваць, каб даверу стала больш ці менш. Пытанне ў тым, як зрабіць, каб гэты давер стаў дыферэнцыяваным, як зрабіць так, каб людзі маглі больш эфектыўна і з меншымі выдаткамі вызначаць, якая крыніца інфармацыі варта даверу, а якая не. І я спадзяюся, у практычным плане мая праца паспрыяе менавіта гэтаму.

– **Вы шмат часу надавалі даследаванню нацыянальнай ідэнтычнасці. Чаму менавіта гэта тэма і як Вы да яе прыйшлі?**

– Гэта тэма маіх шматгадовых даследаванняў, у тым ліку кандыдацкай працы. Так атрымалася, што за год да майго нараджэння з’явіліся дзве, мабыць, найбольш фундаментальныя тэарэтычныя працы на гэту тэму. І з улікам таго, як гэта галіна развівалася, там з’яўлялася шмат усяго цікавага. У 90-я стваралася шмат розных тэорый. Калі я паступіла ва ўніверсітэт, высветліла, што тэорый шмат, але агульнай карціны не відаць, стала праводзіць эмпірычныя даследаванні, і гэта становілася ўсё больш цікавым.

У 2019 годзе я атрымала за даследаванні нацыянальнай ідэнтычнасці прэмію У. І. Пічэты ў намінацыі «Навука» ў катэгорыі «кандыдаты навук да 35 гадоў». І гэтым дасягненнем у нейкай меры я падвяла вынік сваёй шматгадовай працы. Планую яшчэ займацца гэтай тэмай, але ўжо ў кроскультурным маштабе.

Мяне заўсёды цікавіла ідэнтычнасць не толькі нацыянальная, але і наогул сацыяльная ідэнтычнасць у шырэйшым сэнсе. Асабліва ў сувязі з індывідуальнай ідэнтычнасцю. Тэма даверу, асабліва ў інтэрнэце, шчыльна звязана з тэмай ідэнтычнасці. Многія людзі селектыўна арганізуюць сваё інфармацыйнае асяроддзе і фарміруюць так званыя інфармацыйныя пузыры. Лічыцца, што гэта робіцца для таго, каб у гэтым асяроддзі пранікала пераважна тая інфармацыя, з якой людзі гатовыя пагадзіцца. Такая інтэрпрэтацыя зыходзіць з таго, што чалавеку проста непрыемна сустракаць пазіцыі, з якімі ён не згодны. А чаму? Таму што гэта патрабуе адмысловых кагнітыўных высілкаў? У прынцыпе, не. Можна проста сказаць, што хтосьці не мае рацыі. Кагнітыўны дысананс? Таксама не. Некаторым, наадварот, падабаецца ўдзельнічаць у інтэрнэт-баталях і сустракацца з тымі, чыя пазіцыі прынцыпова процілегла ад іх уласнай.

Мая здагадка, якую я цяпер эмпірычна тэсцірую, у тым, што сутыкненне чалавека ў інфармацыйным асяроддзі з тым, хто да яго не падобны, дазваляе акрэсліваць вонкавыя межы «гэта я – гэта не я». Акрамя таго, цікава, як людзі ў інтэрнэце вырашаюць прабле-

му пранікальнасці вонкавых межаў.

У эпоху інтэрнэту віртуальныя межы дазваляюць задаваць такія пытанні: «гэта рэальны чалавек?», «гэта фэйкавы акаўнт?», «гэта нейкі робат?». Сустрэкаючыся з гэтай шматстайнасцю, мы разбіраем: а хто тут усё-такі «Я»?

З іншага боку, выходзіць у інфармацыйную сферу чалавек можа па жаданні, каб ствараць там утульнае для сябе асяроддзе. Тады ўсярэдзіне гэтага пузыра фарміруецца ўяўленне, што ў цэлым грамадства менавіта такое, як гэтыя адфільтраваныя аднадумцы – людзі, падобныя да мяне. І гэта прыводзіць да канвергенцыі паміж індывідуальнай і сацыяльнай ідэнтычнасцю. Таму што чалавек мае патрэбу ва ўсведамленні і сваёй індывідуальнасці, і сваёй прыналежнасці. Але пабочны эфект – гэта недыферэнцыяваны давер ці недавер.

Усё гэта вырашае агульнае пытанне сацыяльнай псіхалогіі – судносны асобы і сітуацыі. Што мацней уплывае на нашы паводзіны – нашы ўнікальныя асобныя асаблівасці ці сітуацыйны кантэкст? Самыя значныя эксперыменты ў сацыяльнай псіхалогіі паказалі, што мы схільныя пераацэньваць ролю індывідуальных асаблівасцяў і недаацэньваць ролю сітуацыі. Напрыклад, на гатоўнасць дапамагчы іншым людзям шмат у чым уплываюць не індывідуальныя схільнасці і перакананні, а асаблівасці канкрэтнай сітуацыі – наколькі зразумела, што дапамога сапраўды неабходная, што менавіта павінен яе аказаць, ці досыць часу, каб гэта ўсвядоміць. Можна мець самую лепшую намеру і выразную пазіцыю, але наколькі яна ўвасобіцца ў жыццё ў канкрэтнай сітуацыі, часам мацней за ўсё залежыць ад самой гэтай сітуацыі. І гэтае інтэрнэт-асяроддзе, у якім мы ўсе знаходзімся, – такі гіганцкі натуральны эксперымент, які мы можам назіраць. Улічваючы яго спецыфіку, ці не зменіцца сама прырода даверу? Мяркую, што яго псіхалагічныя механізмы ўжо змяняюцца, і ў сваім даследаванні імкнуса зафіксаваць гэтыя змены і зразумець іх логіку.

– **Што Вам больш за ўсё дапамагае ў працы?**

– Я вельмі часта выкарыстоўваю ў навуковай працы мовы праграмавання Python і R. Яны дапамагаюць прымяняць сучасныя метады статыстычнага аналізу, бо ў сучаснай псіхалогіі надзвычай сур’ёзны матэматычны апарат. Акрамя таго, гэтыя мовы незамежныя для візуалізацыі даных, асабліва калі трэба кампактна прадставіць складаныя ста-

тыстычныя мадэлі.

Несумненна, у навуковай дзейнасці вельмі дапамагаюць замежныя мовы: далёка не ўсё важнае публікуецца на англійскай, пажадана чытаць на многіх мовах.

Зусім нядаўна была выпушчана калектыўная манаграфія, дзе я, як аўтар адной з частак, апісала сваё даследаванне таго, як прадстаўлена гісторыя Першай сусветнай вайны ў падручніках гісторыі розных краін. Я разглядала тэхнікі, якія выкарыстоўваюцца ў гэтых падручніках, каб стымуляваць давер у мэтавай аўдыторыі, гэта значыць у школьнікаў. Эмпірычная база налічвае больш за 100 падручнікаў на розных мовах. Для гэтай працы ўпершыню запатрабаваліся ўсе мовы, якія я хоць калі вывучала. Давер у сферы адукацыі – асабліва цікавая тэма для мяне яшчэ і як выкладчыка.

Наогул, выкладанне вельмі дапамагае ў навуковай працы. Калі ты праводзіш даследаванні і вельмі захоплены сваёй тэмай, то праз нейкі час, прычым даволі кароткі, становіцца цяжка глядзець на гэту тэму збоку. Выкладанне дапамагае вучыцца даносіць свае ідэі да шырэйшай аўдыторыі. Бо ў час лёгкага доступу да інфармацыі значнасць універсітэцкага выкладчыка – у тым, што ён даследчык. Гэта чалавек, які стаіць на пярэднім краі навукі і можа распавесці не толькі пра тое, што ўжо апублікавана і можа быць прачытана, але і пра тое, што цяпер толькі абмяркоўваецца на канферэнцыях і семінарах і можа быць апублікавана гадоў праз пяць.

– **У якіх самых знакавых часопісах Вы публікаваліся?**

– Мару згадаць некалькі. Напрыклад, Slavic Review. Гэта міжнародны міждyscyплінарны часопіс – адзін з вядучых па даследаваннях нашага рэгіёна. Таксама нядаўна выйшаў даволі востры сацыяльна-псіхалагічны артыкул пра фактары веры ў перавагу сваёй краіны ў International Journal of Comparative Sociology. Гэта параўнальнае кроскультурнае даследаванне на матэрыялах больш чым з 30 краін. Мы з суаўтарам з Расіі вельмі доўга перапраблялі гэты артыкул, пакуль яго ў нас прынялі: у яго абмеркаванні ўдзельнічалі цэлых пяць рэцэнзентаў! Нядаўна быў прыняты да друку артыкул у часопісе яшчэ больш высокага ўзроўню па навукаметрычных паказчыках і прэстыжы, але дэталі, паводле патрабаванняў часопіса, можна будзе распавесці толькі пасля публікацыі.

– **Якія 5 парад Вы б далі студэнтам, навукоўцам-пачаткоўцам?**

– 1. Вызначыце, якая тэма даследаванняў цікавая асабіста вам, і толькі затым вырашайце, як яна судносіцца з сучаснымі трендавымі тэмамі. Калі выбіраць тэму зыходзячы пераважна з кан’юктурных меркаванняў, у вас не хопіць сіл вывучаць яе сур’ёзна.

2. Вывучайце сучасныя метады даследавання ў сваёй галіне. Метадалогія можа здавацца менш займальнай, чым прадметныя веды, але ў ёй ваша найважнейшая канкурэнтная перавага.

3. Важны не толькі змест, але і форма пачатку матэрыялу. Навукоўцы занадта заняты ўласнай працай, каб марнаваць час, спрабуючы разабрацца ў чужым цяжкачытальным тэксце. Асвойце навыкі сучаснага акадэмічнага пісьма.

4. Імкніцеся разглядаць адразу некалькі тлумачэнняў атрыманых вынікаў. Калі вынікі выдатна пацвярджаюць гіпотэзу – пераправярце: самае цікавае пачынаецца з няпоўнага пацвярджэння.

5. Навуковая праца робіцца не па графіку, а калі толькі магчыма, а ўзнагарода часта бывае адтэрмінаванай. Будзьце гатовыя працаваць вельмі шмат, выдаліце з жыцця ўсё лішняе і назапасце цяргення.

– **Што Вы лічыце сваім самым вялікім дасягненнем?**

– Я лічу, што самая вялікая дасягненні ў мяне яшчэ наперадзе. Бо, нягледзячы на спакусы навакольнага свету для тых, хто сябрае з псіхалогіяй, матэматыкай, мовамі праграмавання, ведае англійскую на ўзроўні C2, я займаюся тым, чым хацела займацца з 5 класа школы, – навуковымі даследаваннямі. Я лічу, што гэта маё самае вялікае дасягненне.

Ганна КАЗАКОВА

Любы, хто толькі захоча, можа адчуць сябе шпіёнам, баявым магам або шэрыфам на Дзікім Захадзе. Для гэтага трэба ўсяго толькі спусціцца ў падвал факультэта міжнародных адносін у суботу з 16.00 да 21.00 – у гэты час клуб настольных гульняў DailyGeek праводзіць штотыднёвую гульнітэку.

Заснавальнікі клуба і яго асноўная рухаючая сіла – загадчык культурна-масавых аддзела ўпраўлення па справах культуры БДУ Іван ЖУКАЎ і чацвёртакурснік хімічнага факультэта Павел ШМЯЛЬКОЎ. За 2,5 гады яны здолелі сабраць калекцыю гульняў, паўдзельнічаць у конкурсе студэнцкіх праектаў, арганізавалі некалькі турніраў і тэматычных сустрэч з гульцамі. Хлопцы робяць усё магчымае, каб захопленыя «настолкамі» маладыя людзі мелі ў Мінску даступнае месца для сустрэч.

У DailyGeek каля 50 гульняў самай рознай тэматыкі. Сярод іх можна знайсці такія, што мадэлююць працэс эвалюцыі жывёл або працэс назапашвання капіталу, што знаёмяць з гістарычнымі падзеямі і казачнымі сусветамі, а знакаміты «Твістар» нават патрабуе добрай гнуткасці. Азартныя гульні, даміна і покер у клубе забаронены.

Найбольш запатрабаваны ў студэнцкім асяроддзі камандныя гульні – гэта прыемная нагода бавіць час разам. Акрамя таго, яны вучаць узаемадзеянню з іншымі людзьмі, вучаць думаць за сябе і здагадвацца, што ў галаве ў суперніка, трэніруюць уседлівасць і ўважлівасць. Каб перамагчы, можа спатрэбіцца і хітрасць, і акцёрскае майстэрства.

Частку настолкаў Іван і Павел прынеслі са сваёй асабістай калекцыі, а частку дакупілі спецыяльна для клуба. Пры гэтым спыняцца ў папайненні збору яны не плануюць, бо ў свеце існуе больш за сто тысяч настольных гульняў і кожны год з'яўляецца не менш за пяцьсот новых. Але, што наступным дадаваць у гульнітэку бібліятэку, вырашаюць не толькі арганізатары. Іван часта раіцца з падпісантамі праз апытанні ў сацыяльных сетках. Вынікам апошняга такога апытання стала вялікая малаяўнікая гульня па кнігах і фільмах пра Гары Потэра.

Іван і Павел – спраўдныя гульнітэкавыя майстры. Яны тлумачаць навічкам правілы, выступаюць у

Як пабываць у розных светах, не выходзячы з-за стала

ролі каардынатораў і вырашаюць спрэчныя моманты, якія могуць узнікнуць падчас партыі. Я заўважыла, як майстры акуратна абыходзяцца з гульнямі: кожную картку яны ўкладваюць у спецыяльны пратэктар, а пасля гульні ўсе элементы беражліва збіраюць у каробку, каб нічога не згубілася. Аднак і пры такой акуратнасці здараліся непрыемныя сітуацыі. Неяк пасля інвентарызацыі хлопцы заўважылі, што адной даволі рэдкай дарагой гульні не хапае, і вырашылі ўзмацніць меры па кантролі. Цяпер на сцяне красуецца таблічка «Вядзецца відэаназіранне», а самі майстры больш пільна сочаць за вяртаннем гульняў.

Наведвальнікі могуць не толькі карыстацца гульнямі з калекцыі клуба, але і прыносіць свае і выкарыстоўваць памяшканне клуба як месца сустрэчы з сябрамі. Не ў кожнага чалавека дома з камфортам могуць размясціцца і пагуляць 12 чалавек. А часта менавіта такімі вялікімі камандамі прыходзяць на гульнітэку.

– У Daily Geek заўсёды знойдзецца, з кім пагуляць, не абавязкова загадзя шукаць кампанію. А падчас партыі рэдка можна застацца абыякавым да сваіх таварышаў па гульні, таму з кімнебудзь абавязкова пасябруеш. Я сам так пазнаёміўся з аднадумцамі, – распавядае Павел.

На адну суботнюю сустрэчу можа прыйсці да 50 чалавек. Гэта не толькі студэнты БДУ, але і выпускнікі, і навучэнцы іншых універсітэтаў. У Мінску ёсць іншыя клубы настольных гульняў. Звычайна яны бяруць грошы за правядзенне гульнітэкі, але DailyGeek ад гэтага прыныпова адмаўляецца. Першапачаткова Іван хацеў стварыць даступную пляцоўку, дзе студэнты маглі б бавіць вольны час з карысцю. Ідэя менавіта клуба настольных гульняў нарадзілася

падчас удзелу хлопцаў у «Event-лабараторыі» Творчага саюза БДУ. Праект на конкурсе прадстаўлены не быў, але досвед дапамог Івану і Паўлу зразумець, як ажыццявіць задуманае.

– Для мяне клуб – гэта своеасаблівая дзіцячая мара, якая стала рэальнасцю. Я з дзяцінства люблю настольныя гульні. Так атрымалася, што мы з сябрамі збіраліся ў мяне дома, каб гуляць у «Манаполію», «Бізнесменаў» і іншыя. Так што жаданне стварыць такое месца, дзе можна сабрацца з сябрамі, з'явілася яшчэ ў школе. Але потым гэтая мара адышла на другі план: я паступіў ва ўніверсітэт, пачалася вучоба, грамадскае і культурнае жыццё. І толькі калі я скончыў навучанне, задаўся пытаннем, чаму я не гуляю ў настольныя гульні, калі так іх люблю? І з кім увогуле пагуляць? Калі ўпраўленне па справах культуры выдзеліла памяшканне, я на радасць патраціў палову сваёй зарплаты, каб купіць першыя базавыя гульні, – дзеліцца Іван.

У DailyGeek праходзяць розныя мерапрыемствы і інтэрактывы. Напрыканцы 2022 года ў клубе зладзілі 2 турніры. 26 лістапада прайшоў турнір па гульні «Sushi go. Party!», сутнасць якой у зборанні найбольшай колькасці ачкоў, гульнівая механіка – драфт. Падобная механіка дазваляе кожнаму гульцу атрымаць прыблізна роўную колькасць «моцных» і «слабых» гульніявых кампанентаў. Для поспеху трэба сабе ўяўляць, якія карткі могуць дастацца іншым гульцам.

Да турніру ўдзельнікі прайшлі навучанне ў пробнай партыі. Усяго спаборнічалі 24 чалавекі з розных факультэтаў БДУ і іншых універсітэтаў. Тройка пераможцаў атрымала сертыфікаты на сушы.

Праз месяц, 24 снежня, прайшоў турнір па каманднай гульні

«Дэкодар»: удзельнікі прымерылі вобразы сакрэтных агентаў і размаўлялі пры дапамозе выдуманнага кода. Мэта гульні – зашыфраваць інфармацыю так, каб яе не перахапіў варожы бок. Тры каманды-пераможцы атрымалі сертыфікаты на піцу і салодкія навагоднія падарункі.

Такія турніры арганізатары хочуч зрабіць добрай традыцыяй і праводзіць штомесяц. Пры гэтым паступова пашыраць кола ўдзельнікаў і прыцягваць спонсараў, якія б маглі забяспечыць спаборніцтвы цікавымі прызамі.

У клубе ладзіліся тэматычныя інтэрактывы, прысвечаныя пэўным фільмам, кнігам ці серыялам. Напрыклад, на «Дзень Зорных Войнаў» удзельнікі гульнітэкі прыходзілі ў адпаведных касцюмах і масках.

Часам клуб арганізоўвае выязныя гульнітэкі, удзельнічае ў актыўнасцях прафкама, БРСМ, падраздзяленняў БДУ. Таксама клуб зусім не супраць пазычаць настольныя гульні факультэтам на мерапрыемствы за ўзгаданне ў сацыяльных сетках. Арганізатары клуба лічаць, што гульні могуць стаць карысным дапаможнікам для факультэцкіх калектываў, інтэрнатаў Студэнцкага гарадка БДУ, студэнцкіх і моладзевых арганізацый універсітэта. Напрыклад, у форме гульні можна праводзіць інтэрактывы і тымбілдынгі. Асабліва гэта можа быць актуальна для першакурснікаў, якія яшчэ не паспелі прывыкнуць да студэнцкага жыцця.

– Правядзенне тымбілдынгаў за гульнямі – вельмі эфектыўны спосаб згуртаваць кампанію. Гэты нефармальны зносіны, знаёмствы, эмоцыі. Можна даведацца, як у каго працуе логіка, як хто рашае задачы і рэагуе на цяжкасці. І тады з гэтым чалавекам будзе далей прасцей працаваць у камандзе. З дапамогай кааператываў гульнітэку, дзе трэба разам нешта абмяркоўваць, можна нават вылучыць у камандзе лідара або самага стрэсаўстойлівага чалавека, – адзначае Іван Жукаў.

У Івана і Паўла ёсць даволі амбіцыйная задача – зрабіць сваю настольную гульнітэку, якая будзе звязана з БДУ, арганізацыяй мерапрыемстваў і навучальным працэсам.

Падборка 10 самых папулярных гульняў у клубе DailyGeek:

1. **ALIAS** – гульня, у якой патрабуецца растлумачыць зададзенае слова камандзе з дапамогай іншых неаднакаранёвых слоў.

2. **«Бункер»** – псіхалагічная гульня, у якой кожнаму з 10 удзельнікаў трэба пераканаць астатніх, што менавіта ён павінен застацца і выжыць у бункеры, у якім усяго 9 месцаў.

3. **«Эпічныя сутычкі баявых магаў»** – вясёлая гульня, у якой гулец павінен скласці замовы з картаў і знішчыць героя суперніка.

4. **«Мафія»** – псіхалагічная ролевая гульня, у якой, у залежнасці ад ролі, трэба ці вызначыць, хто мафія, ці знішчыць усіх мірных хыхароў.

5. **«Бэнг»** – настольная гульня ў стылістыцы вестэрнаў пра супрацьстаянне бандытаў і шэрыфа. Кожны гулец атрымлівае ўнікальную ролю і персанажа з асаблівымі здольнасцямі.

6. **«Эвалюцыя»** – навучальная гульня, у якой трэба стварыць і развіць жывёлу з дапамогай картак так, каб яна вытрымала шкоду ад іншых істот.

7. **«Ticket to Ride»** – гульня-падарожжа, у якой перад гульцамі стаіць задача злучыць сваімі цягнікамі патрэбныя кропкі на карце і стварыць самы доўгі шлях.

8. **«Вежа»** – гэтая гульня вядомая па ўсім свеце пад назвай «Джэнга». Гульцам трэба па чарзе выцягваць брускі з вежы і класці зверху так, каб яна не развалілася.

9. **«Знаходка для шпіёна»** – размоўная гульня кшталту «Мафіі», у якой з дапамогай пытанняў удзельнікі павінны за некалькі хвілін вызначыць, хто з іх шпіён.

10. **«Манчкін»** – карткавая ролевая гульня, у якой гульцы ў адпаведнасці з выцягнутымі карткамі набываюць рысы розных персанажаў, змагаюцца з пачварамі і імкнуцца хутчэй за астатніх дабрацца да найвышэйшага ўзроўню гульні.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасадаў прафесарска-выкладчыцкага складу

Механіка-матэматычны факультэт		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Прафесар кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў і сістэмнага аналізу	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Дацэнт кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання	3 гады	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Дацэнт кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання	3 гады	
Дацэнт кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання	3 гады	
Дацэнт кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання	3 гады	
Дацэнт кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў і сістэмнага аналізу	1 год	
Дацэнт кафедры функцыянальнага аналізу і аналічнай эканомікі	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Дацэнт кафедры агульнай матэматыкі і інфарматыкі	5 гадоў	
Дацэнт кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах педагагічных работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 3 гады.
Старшы выкладчык кафедры тэарэтычнай і прыкладной механікі	–	
Старшы выкладчык кафедры агульнай матэматыкі і інфарматыкі	1 год	
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, пр. Незалежнасці, 4, каб. 207, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, пр. Незалежнасці, 4, каб. 207, да 22 сакавіка.		

Фізічны факультэт		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Дацэнт кафедры ядзернай фізікі	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Бабруйская, 5, каб. 315, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Бабруйская, 5, каб. 326, да 22 сакавіка.		

Агульнаўніверсітэцкая кафедра фізічнага выхавання і спорту		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Дацэнт кафедры фізічнага выхавання і спорту	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя; навуковая ступень доктара ці кандыдата навук; наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў; вопыт навуковай, арганізатарскай і практычнай працы па спецыяльнасці не менш за 5 гадоў.
Старшы выкладчык кафедры фізічнага выхавання і спорту		Вышэйшая адукацыя; стаж працы на пасадах педагагічных работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 3 гады.
Выкладчык кафедры фізічнага выхавання і спорту		Вышэйшая адукацыя; стаж працы на пасадах педагагічных работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 1 год.
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Бабруйская, 7, каб. 423, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Кастрычніцкая, 8а (ВСК «Універсітэцкі»), да 22 сакавіка.		

Факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Загадчык кафедры тэарэтычнай верагоднасці і матэматычнай статыстыкі	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, наяўнасць навуковай ступені доктара ці кандыдата навук, навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Прафесар кафедры метадаў аптымальнага кіравання	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Дацэнт кафедры інфармацыйных сістэм кіравання	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Дацэнт кафедры вышэйшай матэматыкі	5 гадоў	
Дацэнт кафедры шматпрацэсарных сістэм і сетак	1 год	
Дацэнт кафедры вылічальнай матэматыкі	1 год	
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, пр. Незалежнасці, 4, каб. 509 (доканат факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі), да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, пр. Незалежнасці, 4, каб. 518, трэці аўторак пасля завяршэння тэрміну падачы заяў, пачатак у 13.00.		

* (дацэнт, прафесар, намеснік загадчыка агульнаўніверсітэцкай кафедры, загадчык кафедры)

Факультэт філасофіі і сацыяльных навук		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Загадчык кафедры філасофіі культуры	2 гады	Вышэйшая адукацыя, наяўнасць вучонай ступені доктара або кандыдата навук, навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Загадчык кафедры сацыяльнай і арганізацыйнай псіхалогіі	2 гады	Вышэйшая адукацыя, наяўнасць вучонай ступені доктара або кандыдата навук, навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Старшы выкладчык кафедры сацыяльнай і арганізацыйнай псіхалогіі	1 год	Вышэйшая адукацыя; стаж працы на пасадах педагагічных работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 3 гады.
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Кальварыйская, 9, каб. 528, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Кальварыйская, 9, каб. 528, да 22 сакавіка.		

Хімічны факультэт		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Дацэнт кафедры неарганічнай хіміі	1 год	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Дацэнт кафедры радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій	1 год	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Старшы выкладчык кафедры аналітычнай хіміі	1 год	Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку, не менш за 5 гадоў.
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Бабруйская, 7, каб. 423, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Ленінградская, 14, каб. 203, да 22 сакавіка.		

Біялагічны факультэт		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Дацэнт кафедры батанікі	1 год	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата біялагічных навук, наяўнасць навуковых прац, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, службовых кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў.
Дацэнт кафедры агульнай экалогіі і метады выкладання біялогіі	3 гады	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата біялагічных навук, наяўнасць навуковых прац, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў.
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Бабруйская, 7, каб. 100, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Курчатава, 10, да 22 сакавіка.		

Эканамічны факультэт		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Выкладчык кафедры міжнароднай палітычнай эканоміі	3 гады	Вышэйшая адукацыя, якая адпавядае педагагічнай дзейнасці, ці вышэйшая адукацыя, што адпавядае навучальнаму прадмету (навучальнай дысцыпліне), і перападрыхтоўка па профілях «Педагагіка», «Педагагіка. Прафесійная адукацыя» без прад'яўлення патрабаванняў да стажу працы.
Старшы выкладчык кафедры лічбавай эканоміі	3 гады	Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў.
Дацэнт кафедры карпаратыўных фінансаў	3 гады	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў.
Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. К. Маркса, 31, каб. 65, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. К. Маркса, 31, каб. 65, да 22 сакавіка.		

Установа адукацыі «Інстытут перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі суддзяў, работнікаў пракуратуры, судоў і ўстаноў юстыцыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта»		
Назва пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду*	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АҚДП і службовай інструкцыі
Загадчык кафедры пракурорскай дзейнасці	5 гадоў	Вышэйшая адукацыя, наяўнасць вучонай ступені доктара або кандыдата навук, навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Месца (адрас) прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Савецкая, 14, каб. 315, да 21 лютага. Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Савецкая, 14, каб. 314, да 22 сакавіка.		

